

מדינת היהודים בביר-בידז'אן

יערות, אולם בתלמים המאוכלסים יתרו גשמו היתושים האלה במדה גדולה. כפי שמודיעה העתונת ברוסיה נשא מרז'ין בועידת האכרים היהודים בסינסק נאום מלא תרועת שמחה לתכנית של התישבות יהודית באמור. מרז'ין בנאום—מסופר בעתונים—דבר על האפשרות להקים מדינה יהודית בשפת החרש. הוא שלחם תמיד בהלומותיו הריאקציוניות של ברנין, הפך הפעם את פעמו והעריך את האפשרות הזו ביחוד מבחינה לאומית. אולם כאמצע דבריו נזכר, כנראה, בכל ההתקפות הנמרצות שהטית מאז נגד הרעיון של מדינה יהודית והוא העיר: קצת מחברי ינידו כי השחממתי בסתנם ידוע של הרצל באמרי היום לפניכם כי, אם תרצו תהיה לכם מדינה יהודית במזרח. אולם—הורה מרז'ין מתוך עמקות של נתוח פסיכולוגי ופוליטי—לא הרי זה כהרי זה; הרצל היה צנוע באשר ידע שמדינה בא"י היא מן הנמנעות ואפילו לא תחת הסוחר של אנגליה הפורעת כבר פרעות ביהודים שם. אולם רוסיה שאני—כאן הממשלה מסורה בידי העם והעם לא יפריע בעד היהודים לכוונן מדינה עצמאית בתלקה של רוסיה.

ורוח החדשה זו שעטפה הפעם את מרז'ין כנראה אינה רוחו בלבד. פתק הוא כנראה שנפל מנכוח ותהי הנבואה הזאת בפי כל חופש עם ונאמן עם מישל. בנוסח זה כחבה האיוזמטיה ובנוסח זה כתב גם, עמעסי. הוא פרסם מאמר ממנסקבה בשם, מלה אל ההמונים ובו מדובר בהתעוררות גדולה על התכנית החדשה להתישבות שנתקבלה בועידה המינסקאית. העמעסי מציון, כי המיני-היהודים ברוסיה אינם נרתעים אחר בפני סיביריה. לבסוף באה, כמובן, המשלה לציונות: הויצ התנדרו פעם לאמריקה. אולם עתה עינינו הרואות, כי באמריקה נמצאים 3 מליון בעוד אשר בא"י יושבים רק 150 אלף יהודים. וסיביריה—מסים העתון—אפשרויותיה גדולות פי כמה וכמה מאמריקה.

אלף

פרופ' ברוק הממונה על הקירת השפחים הנאותים להתישבות יהודית במזרח של סיביריה מסר דו"ח מנסיעתו מטעם ה.קומרד' בחבל ביר-בידז'אן. השמח הזה נמצא ליר אמצעיתו של האמור בין היאור וססילת הברזל ונמצא בקרן הדרומית של חבל אמור. הוא סמוך לגבול המנדז'ורי ובמרחק של שלוש שעות מסעירכבה נמצאת העיר נברובסק. בירת השלשונות ובמרחק של 950 קילומטר מעיר החוף ולדיווסטוק, לאמר: התכל הזה רחוק מתחום המושבי לא פחות מתשעת אלפים קילומטר. השמח הזה משתרע על 2.5 מליון הקטאר והוא גדול מחצי האי קרים. האוכלוסים היושבים בו מניעים במספרם כדי 27,844 נפש. מיעוט האוכלוסים מתבאר בזה, כי מסילת הברזל הותקנה רק לאחר הסהמכה וכל המהגרים הלכו אל החבל הסמוך בלנווי שצינסק. אולם בשנים האחרונות התחיל גל המהגרים הזר גם לכאן ולפיכך כורכבים רובי האוכלוסים רוסים וקוריאנים. השמח הזה מחולק מישור גדול ורחבי ידים במזרחו ודרומו ואדמת-פרשים ממערבו וצפונו. המישור הוא ברוב קרקע פוריה המכוסה צמחים ואשר אפשר לקוות ממנה יבולים משובחים. היערות הם גדולים ואף מיני מתכת מועילים מצויים שם ב-40 מקום נברז, נחושת, סחם, שיש וישנו גם מעין רפואה שיצאו לו בזמן האחרון מוניטין. הנהר בירה חוצה את השמח ואפשר להפליג עליו ספינות, החבל נקרא על שם הנהר הזה ועל שם חברו, בידז'ין. השמח נמצא בקו הרוחב הגיאוגרפי של חרקוב וצ'ריצ'ין, אולם האקלים הוא קשה, הגשמים יורדים בחדשי הקיץ; יוני, יולי ואבנוס. בחורף נופל שלג במדה ועומה. הקור מגיע עד 40 מעלות ותחום—עד 38 מעלות. מבחינה היגית האדמה הזו בריאה ואין שם מחלות מיוחדות. הרטיבות היא מרובה, אולם המלריה לא התפשטה כלל. אולם מנע אחד נמצא כאן: מיני היתושים המרובים המענים מאד את האדם ואת הבחמה בשני חדשי קיץ, ביחוד מורגש הפגע הזה בחלק השמח שאינו מכוסה